

LIETUVA

Nr. 2

CHICAGO, ILL., PETNYCZIA, 13 Sausio (January) 1899 m.

Metas VII

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

The Lithuanian Weekly
"LIETUVA"
Published at Chicago, Ill., every Friday
Executes all kind of Job Printing and translating in Lithuanian, Polish and English languages.
Subscription \$2.00 per year.
All communications must be addressed to:
A. OLSZEWSKI,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.
Nedėlinis Laikraštis
"LIETUVA"
Išleista kas Petnyčia Chicago, Ill.
Kasduoju ant metų:
AMERIKOJE.....\$2.00
UŽMARE.....\$3.00
"Lietuvos" spausdintuvas spausdina visokius Knigas, Konstitucijas ir visokius kitus druskus lietuviškai, lenkiškai ir angliskai.
Darbaatlieka gražiai, greitai ir pigiai.
Užrašant "Lietuvą" ir prisidėjus prie jos, kaip ir ne visais laikais reikalauja, kada reik užsėti užsienio adresą:
A. OLSZEWSKI,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.

Politiszkos žinios.

Amerika ir Ispanija.

Ne retai pasitaiko patikėti net Amerikos laikraščiuose apkalbinimus amerikoniškiems kariaunoms wirszinkų naujai užimtos kolonijose. Skundai ant Amerikos wirszinkų ateina iš Kubos ir Filipinų, skundžiasi žmonės ant jų despotizmo. Stoka takti be mažo ne pagimė susimuzumo tarp kubiečių ir amerikonių. Ta pati prieštastis ant Filipinų pasiję nepasitikėjimą filipiniečių amerikoniams. Nuo salos Porto Rico rodo skundai ne ateina, bet kaip laikraščiai paduoda, ne todėl, kad čia prieštastis skundai ne būtų, bet todėl, kad antai redaktoriaus dwiejų laikraščių, kurie pirmiaus skundus talpino, je nerolas Henry parodė net botaga. Tokionis geradėjystės rodo ant tulo laiko galima burną uždaryti, bet ne užgandinti. Nepasitikėjimas amerikoniams ant newa jų izliuosuotų salų auga. Kubiečiai ant prisakyto amerikoniškų jenerolų atsisako ginklus padėti. Ant Filipinų daug niekiaus: ten nesutikimai Aguinaldo su amerikonišais dar didesni. Ant apgarsintos proklamacijos prezidento McKinley su pažadėjimais kuo placziausų tiesų wietiniams gywentojams, jeigu jie tų tiesų, patekę amerikonišams, pasirodė verti, Aguinaldo isleido priešiną proklamaciją ir salos gywentojus, kurie iszreiskė reikalavimą wiszskos neprigulmystės, protestuot prieš wadinimą jenerolo Otis Filipinų gubernatoriumi. Filipiniečiai, užėmę miestą Iloilo, ne leidžia ant kranto giuluotų amerikonių, traukia čia daugiaus sawo pajėgų isz salos widurių. Isz Maniles bėga teipogi ir salos widurius cziabuwiui, kur daugiaus jų pristoja ir eiles Aguinaldo kariaunos. Net prezidentas McKinley ir jo ministrai mato, kad be kruwinos karės ne pasiseks salų suwaldyti. Prezidentas nusprendė siųsti į Manilę 30 karizskų laivų, prie kurų wis galima užimti wien pakrančių miestus, o ne suwaldyti 10 milijonų cziabuwių, prie kurių wis daugiaus ir daugiaus gawulų pristoję; dabar prie Aguinaldo pristodę jau ir salos Mindano pristigai. Nors pagal sandaros trak-

tatą, padarytą tarp Amerikos ir Ispanijos, amerikonišai apsimė paliosuoti Aguinaldo paimtus iszspanizkus nelaiswius, kurių jįsai turi 12000, bet kad Aguinaldo atsisakė, ant prisakymo amerikonių, nelaiswius paliosuoti, todėl iszspanizkus jenerolas, nepasitikėdamas ant sandaros trakto, pradėjo tarybos tiesiog su Aguinaldo. Amerikos karės ministeris sako, kad Amerika turi už tektinai pajėgų ant suwaldymo Porto Rico ir Kubos, su Filipinais gi esą kitai. Filipiniečiams, kaip dabar spėja Amerikoje, geriausius ginklus pristato Japonija, kuri teipogi ne geidžia sudrutinimo Amerikos ant Džiojo oceano.

Wokietija.

Wokietijoje užstojo dabar daug žiauresni laikai, pradėjo čia persekioti kiekwieną liuosęnį mislį. Niekada dar čia nesėdėjo kaliniuose, tiek žmonių už įdeidimų garbės ciecorius kaip dabar. Ciecorius Wilhelmas rodo Wokietijoje ne turėjo niekada didelio pritarimo ir meiles žmonių, dabar wienok sawo reakcioniziskais norais nužudė ir tą truputį melės, koki dar galėjo turėti kitose sudedanciose Wokietiją wiespa tytėse apart Prusų, kurių kitose Wokietijos wiespatystėse pradeda wis labiaus ne kėsti. Prusų randas pradėjo waikyti laukan swetimų krasztų pawaldinių, tiegi krasztai griebiasi atlyginimo, atlygina ne wien Prusams, bet pawaldiniams wisos Wokietijos. Skaudžiausiai, turbūt, atlygina Danija ir jai pritarianti Norwegija ir Swedija. Prekėjai tų krasztų ne ant juokio pagazdino, kad jeigu Prusų randas nesiliaus wiesų isz buwusių danizskų provincijų Szlezwigo ir Holsteino, patekusių Prusams po kare 1864 m., danizskų pawaldonių, tai danizski, norwegizski ir szwedizski prekėjai neims toliaus woksizskų iszdriukų, kol Prusų randas nesiliaus woksizskų pawaldinių isz Prusų. Maskolizski laikraščiai bewieki wienbalsiai reikalauja atlyginimo wokiečiams, kurių Maskolijoje yra net 10 syk daugiaus negu maskolizskų pawaldinių Wokietijoje.

Laikraščiai pranesa apie stengimasi Prancuzijos wisai susitaikyti su Wokietija ir apie kokias ten tarp jų kaimynizskų krasztų pradėtas tarybas. Prancuzizskas pasiuntinys atsilankė Pottsdame pas ciecorių ir nors tasai sirgo, bet prancuzizską pasiuntinį priėmė ir kalbėjo wies walandą; Berlyne ciecorius atsilankė paskui pas prancuzizską pasiuntinį. Woksizski laikraščiai wienok ne labai priitaria susitarinimui su Prancuzija. Wokietijos užrubežinių dalykų ministeris Buelow ant pawasario rengiasi keliauti į Angliją ant didesnio suartinimo woksizskos ir anglizskos politikos. Jeigu teip, tai tas jau rodytų, kad ir Wokietijos randas ne mislina risztiesi su Prancuzija prieš Angliją.

Wokietijos randas ir ciecorius dabar, kaip galėdami gerinasi katalikams, kadangi be pritarimo katalikizskos partijos pasiuntinių jis ne gali iszderėti nuo parlamentu pinigų ant paduginimo kariaunos, sudrutinimo laiwnės ir užgyrimo tiesų prieš socialistus. Wiena dalis katalikų partijos pasiuntinių ketina duoti sawo balsus, bet už tai kita dalis smarkiai prieštarauja ir žada wisai pasi-

traukti isz katalikizskos parlamentu partijos ir sutverti atskirą, jeigu centrum balsuotų po rando pusei.

Balkanų pussalis.

Grekiškazas kunigaikštis Jurgis jau apėmė waldžią ant salos Kretos kaipo komisorius europieizskų wiespatystę, nors sul tanas, kuriam newa priguli sala Kreta, gana ne norėjo. Naujas komisorius tapo szirdingai priimtas wien krikszczionizskų gywentojų, mahometonų laikosi isztolo, jo ne kenčia. Rodo ir jis pats ant kiekwieno žingsnio rodo, kad mahometonų ne kenčia. Ant pakwietimo mahometonų užėiti į jų moseją (bažnyčią) ant diemaldystos už sultaną, kunigaikštį Jurgis atsisakė lankyti mahometonizskus maldų namus.

Serbijoje, kaip pranesa lygiai maskolizski ir Austrijos reprezentantai, rengiasi rewolucija, karalius nežino, ant kokios partijos remtiesi. Kad karalius buwo dar nemetis, jo wardu waldanti regentai teip gywentojams igriso, kad jie dabar karaliaus nenkenčia; ant padidinimo nekentimo prisideda mėtymas pinigų ir paleistwiamimai karaliaus tėwo, Milano, kurisai wisų serbų yra nenkenčia. Sostas Obrenowiczų karalių giminės remiasi ant labai silpnų pamatų. Montenegro kunigaikštis laukia wien progos, kad galėtų nuo sosto praszalinti dabartinį karalių ir užimti jo wietą. Tysyk Montenegro ir Serbija twerty wieną wiespatystę, gywentojai abiejose yra tos pacios kilmės. Montenegro kunigaikštis kreipėsi į Turkijos waldžias su pasiskundimų ant nuolatinių užpuolimų albaniečių, kurij būk Turkija ne norinti suwalydyti. Susažukė jis sawo kareiwis po ginklu ir sutraukė ant rubežių, newa ant jų apgyvendimui albaniečių, bet isztikro laukia jis, kada Serbijos rewolucija pakils. Tysyk jis sawo kareiwiais isweržtų į Serbiją, kur jam priklanki serbų dalis palengwies sostą užimti. Albaniečiams suwaldyti jo pajėgos per menkos. Albaniečiai padarė dabar suartį su Macedonijoj gywenancizsais sawo wienauzizsais. Jie pasirengę, kaip tikt užėmęs, kada Turkijos pamatai pradės griuti, atsisukti nuo Turkijos ir sutverti neprigulmizską Albanijos wiespatystę, susiedancizs isz Albanijos ir Wakinės Macedonijos. Mat jie nori užkirsti kelią platinimuisi Serbijos ir Grekijos.

Austrija.

Abiejose Austrijos dalyse pakilio toki jas twieriančių tautų nesutikimai, kad jų kokiū nors budu ne praszalinus, waldžios ne gali normalizskai krasztą waldyti. Austrijų wokiečiai twieria, ti trezdžiai gawentojų ne sutinka ant kokio nors iszplatinimo tiesų slawizskų tautų; Wengrijų wos 5 milijonai mongolizskos kilmės madžarų nesiliauja spaudė 12 milijonų slawų ir rumunų. Kadangi wienok kaip Austrijų slawų, teip Wengrijų ne madžarų yra da giaus ir tų seniaus pri spaustų tautų supratimas kyla wis augstyn, todėl jie ne tikt nesiduoda spausti labiaus, bet reikalauja sau tokių jau tiesų, kokias turi wokiečiai ir madžarai. Tas paskutiniems labai nepatinka, szukiaisi prie rando, kad tas suwaldyti kylančius slawus, bet kad randas tą padaryti, nors ir kasžin kaip norėtų, jau ne gali, todėl madžarai ne užgria rando pinigų, nepripazysta tiesos imti i kariauną; Austrijų wokiečiai nori maitiszu pakelti, je szukiasi Wokietijos pagalbos. Iškisizmas wienok

Wokietijos su paremimu Austrijos wokiečių teip įpyktų Maskoliją, kad turėtų užgimti baidi karė tarp Muskolijos ir Wokietijos, į ją ir Prancuziją taptų įtraukta. Wargiai bo Wokietija iszdrys wiena stoti į karę su susirzusiomis Prancuzija ir Maskolija. Austrijos wokiečiai, turėdami prieš sawę slawus, ne daug galėtų pagelbėti.

Chinal.

Nežiurint ant protesto Amerikos ir Anglijos pasiuntinių Činuose, Prancuzija ne numazino sawo reikalavimų kaslin izspatinimo kone sėj Shanghai apekrityj. Prancuzijos reikalavimai smarkiai remia Maskolijos reprezentantas Činuose, Pawlow. Matomai teip Maskolija kaip ir Prancuzija pasirengusios ant protestų ne paistyti. Woksizka abelai dabar ant Anglijos priszartawimų pradeda mažai paistyti. Ji padirbo dabar naują geležinkelio alkunę iki Kuszai, ant pats Afganizsano rubežių, nuo kur į Kan daharą jau tikt 120 wiorstų, tai gi arčiaus negu nuo Wirbaliaus i Wilnij; nuo Kandaharo gi jau Anglizskos Indijos ne toli. Jau dabar tuli maskolizski kariaunos wirszinkai tiesiog kalbina Angliją, ant praszalinimo kraujo praliejimo, kad toje atiduotų Maskolijai ne tikt dar newa neprigulmizgas wiespatystes, Persiją, Afganizsą, bet teipogi anglizskas waldybas Beludžistan ir szaurinį Indijų kampą. Tie krasztai esą Maskolijai dabar neabutinai reikalingi, juos turinti gauti Maskolija ar per karę, ar be karės, jeigu Anglija juos atiduosis liuos noro. Teipogi Maskolija niekam nedeleidianti kiztiesi i Korejos reikalus.

Afrika.

Transvaaliaus randas, ne norėdamas duoti anglionams pamatą dėl apkalpinimo, ant praszalinimo ezrinimo, uždraudė miestė Johanesburge apwaikszzioti sukaktu wies pamėimo Jamesono.

Seniai laikraščiai buwo pagarsinę, buk Anglija pirkio nuo Portugalijos jos waldybas Delagoa užtakos. Tuom tarpo dabar Portugalijos randas pagarsino laikraščiuose, kad jis nesirengia wisai parduoti kokias nors sawo waldybas kitoms Europos tautoms.

Ant Melynojo Niliaus anglionai wėl sumusė dalį derwisų. Muszyje krito wėl keli szimantai derwisų, bet jų wirszinkai pasisekė isztrukti. Užimtuose krasztuose anglionai rengia dabar mokslaines.

Widurinėj Afrikoje, Kongo waldyboj, ant susiedancizs isz kelių szimty kareiwų belgizskos kariaunos pulkelio užpuolė negrai ir sumusė belgijonus. 2 oficerai ir 20 kareiwų tapo užmuzstyti, sužėsty buwo ir 40, likusi kareiwų, dalis, susiedanti isz cziabuwių isziskyrė. Gal juos wėliaus sumedžios negrai maitiszinikai.

Isz Lietuwos.

Naujos szimtrublinės.

Nuo 1 d. Gruodžio pereitų metų Maskolijoje tapo tarp žmonių paleistos naujos popierinės szimtrublinės. Pagal sawo pawaldą jos skiriasi nuo senųjų. Ant naujų szimtrublinių yra du Katarinų paweikslai, bet juos matyt tikt žiurint į szwiegę, sziaip jų ne matyt.

Rogijų kelias.

Nors sąj metų Lietuwoj ir Latvijoje aniegas pasirodė anksti, bet jis paskui nutirpo, užstojo wėl sziltesnės dienos. Isz tikro ziema užstojo nuo 16 d. Gruodžio, pagal naująjį kalendorių. Szaltis laikosi 7—9°C, pasniogo pusėtinai ir užstojo rogijų keliai, kurie pa-

lengwina žmonėms pasiweidimą malkų ir gabenimą produktų i miestus ant pardawimo.

Prekės produktų Wilniuje.

Prekės grūdų ir walgio produktų Wilniuje pereitą sanwailę buwo szitokios: pyragų swaras 8 kap.; baltos duonos 3½ kap., juodos 2 kap. Swaras geriausios mėsos 19 kap., I. sorto 9—11 kap., II. sorto 7—8 kap., III. sorto 6—7 kap. Swiesto pudas 11 rub. 50 kap., swaras 29 kap. Pudas rugių kasztawo 78—80 kap., awių 76—78 kap., miežių 80 kap. Pudas szieno 80—84 kap., sziaudų 21—24 kap.

Lietuwos dwarponių praszymas.

Lietuwos dwarponiai atsisaukė i Peterburgo waldžias su praszymu, idant daleitų dėl Lietuwizskų gubernijų sutverti Wilniuje Žemdarbystės Draugystę, teip kaip antai yra Kurszėj, Latvijoje, Lietuwizskame Minske, ant wisos gi Lietuwos nėra tokios draugystės. Mat maskolizskas randas ne geidžia, kad žmonės, ant pakėlimo sawo krasztu, nors tikt ekonomizkuose dalykuose organizuotisi ir dirbtų kraujoje.

Naujos apsunkinancios swetimintiklus tiesos.

Laikraščiai pranesa, buk maskolizskos waldžios rengia naujus susiaurinus tiesų swetimintiklų Lietuwoj; sziauom kurti apsuksinimai tie riszasi su palaikais, koki gal pulti ant swetimintiklų po stacziatizskų giminių paeinancizų nuo maisztytų szeimynų. Pagal naujas tiesas, swetimintikliai palaikėjai, ant kurių pereina ukės arba kitoki žemės plotai po stacziatizskų giminių, ne gali žemės palaikyti, bet turės į tris metus parduoti.

Pasintusių szunų sukan-džiotų gydinyčia.

1 d. Lapkričio 1897 m. Wilniuje tapo parengta priwatizska Dro Orlowskio gydinyčia sukan-džiotų pasintusių szunų, kurioje gydo iszrastu garasau prancuzų fasteuro budu. Ant užlaikymo tos gydinyčios miestas isz sawo pusės duoda Drai Orlowskiui po 300 rublių pšzelpos ant metų. Nuo 1 Lapkričio 1897 m. iki tokiom jau laikui 1898 m. minėto gydinyčiaj gydėsi 86 žmonės pasintusių szunų sukan-džioti, isz jų wisai iszgyjo, nė wienas ne pasituo. Isz to gydytų skaitliaus—18 buwo gydytų su wisu dykai.

Randas ne nori prisidėti prie padauginimo mokslainių.

Kaip paduoda maskolizski laikraščiai, Latvijos miestai laike atsilankymo juose maskolizsko apszwietimo ministerio praszė jo parongti daugiaus wisokių specializskų mokslainių ir mokslizskų įtaiw Latvijoje. Ministeris rodyjo, kad Latvija rengtų sau reikalingas mokslaines wien sawo kasztais: kur tikt kasztai susitrinks, gali miestai kreipties i ministeriją wien su praszymu daleidimo, randas su sawo pinigais ne gali prieu prisidėti. Tarnaujanti randui laikraščiai tokį ministerio atsakymą pagiria, sanprotaudami, kad randas išdo pinigų privalo wartoti wien ant pakėlimo Maskolijos widurių, o ne jos parubežių, prie kokių ir Latvija priguli.

Įtekėmė rando karcemų.

Randas uždarė senas žydizskas karcemas, o sawo parengtose uždraudė gerti deginą. Rodo tuom jis ne norėjo sumadinti gėrymų deginės, bet tēkėjo, kad nors skaitlūs girtų ant ulyzių paeimais, o žmonės, nusipirkę deginės, gers jos daznau namieje. Tuom tarpu

pasirodė wisai kitaip: degtinės dabar geria mažiaus, bet užtai prie monopoliaus, jeigu kur ir mažiaus pasitaiko ant ulyzių patikti besiwoiojancizų paigėrėlių, tai apskritai imant, jų dabar daugiaus matyti negu buwo seniaus. Seniaus jie galėjo gauti kur žydo karcemos udkampyj, dabar woliojas ant ulyzių. Senose žydizskose karcemose galėjo gauti udkandį ir tas jau sziek tiek saugojo nuo pasigėrimo, dabar gi priwersti pilti degtinę i tuszczę pilwą tuojuos nusipirkę stiklinaitę rando pardawinyzioj. Nė draudimai, nė apsuksinimai, nė pabranginimai degtinės ne sumažys girtuoklystų, ant to reikia pakelti žmonių apszwietimą, su tuom stais brėnginimas geros garbės ir ne norėdami ją žeminti, žmonės drowėsis girtuokliuoti. Tą wienok maskolizskas tandas, kaip ymanydamas, Lietuwoj sunkina labiaus negu girtuokliawimą.

Kiek surinko jawų Wilniaus gub.

Nors kaslink uždėrimo pereiti metai buwo negeriausiai, bet wis gi Lietuwos žmonės ne gali per daug rugoti. Sztai Komitetas Žmonių Aprupinimo Wilniaus gub. pagarsino dabar žinias apie uždėrimą pereitų metų Wilniaus gub. Žeminiams jawais buwo užsėta 490181 desiatina, ant ko apwersta 490181 cztwerczių grūdų; po wasarojais buwo 436 632 desiatinos, ant užėjimo iszėjo 537219 cztwerczių szklos; po bulwėms buwo 81159 desiatinos, ant užsodinimo reikėjo 816004 cztwerczių bulwių. Surinko gi žieminių jawų 2521872 cztwerczių, wasarojų 8152629 cztwerczių, bulwių 5947772 cztw. Iszpuola žieminių jawų po 5, 35, wasarojų po 5, 24 grudo, bulwių po 7, 3. Szieno surinko 51767 870 pudų, taigi ant 9387687 pudų daugias negu 1897 m.

Atskyrus šėklą, reikalingą ant užėjimo laukų ir grūdus einancizs i magazynus, teipogi ant maisto gywentojams, pasilieka 527714 cztw. žieminių jawų, 860 952 cztw. wasarojų ir 2809227 cztw. bulwių. Isz to ant maisto 1600000 gywentojų Wilniaus, paszkryss po 1 cztw. kiekwienos jawų weislės ant žmogaus, atlieka nuo wietinių reikalų: žieminių jawų 367714 cztw., wasarojų 700950 cztw., 1929227 cztw. bulwių. Reikia czią pridurti, kad Wilniaus gub. yra newaisingiausia isz Lietuwų twierlancizų gubernijų. Ledų pereitą metų Wilniaus gub. buwo ne daug, bet wis gi jie ne mažai blėdies pridirbo. Užgriebė jie plotą 1801 des., iszinaikino 6 986 des. užsėtas žieminiams jawais ir 3041 des. wasarojais.

Iszleidimai ir surinkimai miesto Wilniaus.

Roda skaitlius gywentojų musų tėwėnės sostapilės dauginais, yra jame dabar 160,000 gywentojų, miestas auga, bet užtai surinkimai pasilieka bewaik tie patys, per tai negalima daryti nė jokių pagerinimų. Iplaukimai nuo nekrukančių turtų į zskaitytai ant 1899 m. tikt ant 107,116 rubl. (pereituose metuose isz to szaltinio miestai turėjo 111,802 rublių, taigi daugiaus); surinkimai nuo prekėjų ir amatinkų 67,350 rubl. Iplaukimų nuo miesto parsamdytų namų, placių ir t. t. 127,803 rubl. (pereitą metų isz to szaltinio buwo 138,872 rubl., taigi daugiaus), wisokių iplaukimų 10,500 rubl. Apart tų, sąj metų Wilniuje uždėjo mokesį ant szunų ir arklių laikomų miestie, bet kad tie gywuliai dar nesurazyti, t. i. nežina, kiek galės iplaukti isz to szaltinio.

Kaslink iszdawimų, tai miestas ant palaikymo rando įtaius ant sawės pasikria 2,712 rubl. Ant užlaikymo miesto rodos ir biurų 58,949 rubl.; ant apkurimo kati-

nių 2,737 rubl., ant pasamdymo kwatierų kareiwiams 46,606 rubl., ant užlaikymo policijos 85,840 rubl., ant agnuszargių 31,471 rubl., ant pagerinimų mieste 73,973 rubl., ant miesto darbų 4,020 rublių, ant užlaikymo mokslainių Ch cago apwerčiai 1000 kartzų daugiaus), ant aprupinimo beturczų 4,120 rubl., ant užlaikymo miesto daktarų ir weterinorių 22, 825 rubl., ant mokeszių randui 1,400 rubl., ant užlaikymo prigulincizų miestui nekrukančių turtų 17,945 rubl., ant palukų nuo skolų 4000 rubl. Taigi isz wisos iszdawimų 478674 rubl., iplaukimų gi 483 559 rubl. Kaip matote, didesni dalis iplaukimų eina ant parsamdymo kwatierų kareiwams, ant policijos ir kitokių ne naudingų iszdawimų, todėl ant pagerinimų, ant mokslainių pasilieka labai mažai.

Kiek žmogus gali pakęsti szalcio ir szilumos?

Kiek žmogus gali pakęsti szalcio ir szilumos, to aiszkiai ne galima pasakyti, kadangi tas paeina ne tikt nuo paties szalcio ir szilumos, bet ir nuo kitų aplinkybių: jeigu oras sausas, žmogus pakęs daugiaus szilumos ir szalcio, jeigu gi jame bus daug drėgnų garų, pakęs mažiaus, ir tai juo drėgnumu ore bus daugiaus, juo karsztis ir szaltis bus pawojingiesniais. Ne kartą gal patis užtėmyjote žiemos laike, nors szaltis buwa didelis, bet jeigu oras sausas, jo nejauciate, prie drėgnų gi oro ir daug mažesnj szaltį gerai pajuntate. Laikraščiai paduoda, buk profesorius Chabert per tulą laiką be pawojaus iszbuwo ruime įkai tytame iki 180° pagal Celciaus termometrą, taigi daug didesniame karsztij negu werdantis wanduo, kurio temperatūra buwa tikt 100° pagal tą patį termometrą. Tarnas Paryžiaus skulptoriaus Chantreyo wisada užėdawo i ruimą, kuriame skulptoros džiowino sawo nulietais kwarmas, nors ruimė tam būwo wisada 174° laipsniai karszczio. Wien kartą užimanė ten įeiti patsai Chantrey su susirinkusiais draugais, tarp kurių buwo ir keli mokslinciai daktarai. Ką užsimanė, tą ir padarė: suėjo wis i tą ruimą ir iszbuwė 3 minutes, iszėjo laukan; termometras parodė 160° karszczio, taigi ant 60° daugiaus negu karsztis werdancio wandens; jautė jie wien ausų szaudėjimą teip kaip tai buwa prie didelio szalcio. Jeigu įkizti ranką į werdantį wandenį, tai kiekwienas numano, kad ranka nupliks, nors werdantis wanduo turi mažiaus karszczio negu anasai Chantreyo džiowinimo kwatierų ruimas, bet tam ruime oras sausas, jis ir saugoja kuną nuo karszczio, per tai jame jėgos gali be pawojaus tulą laiką iszbuti.

Kaslink didžiausio szalcio, koki žmogus gali pakęsti, leitenant Schwarka, iszistusas i sziaurinius ledianis krasztus ant jieszkiojimo prapuluosies Franklio ne expedicijos raso, kad esant jam tuose krasztuose, kur nėra jau žmonių, didžiausias szaltis buwo 3 d. Sausio 1880 m.: termometras rodė 75° Celciaus, bet nežiuriant ant teip didelio szalcio (pas mus pagal tą termometrą ne buwa daugiaus szalcio kaip 31°), traukė jis ir jo žmonės po 20 kilometrų (3 masizskes mylias) ant dienos ant wėjo ir szalcio; dide-nio szalcio iki sziltnoos krasztuose, i kuriuos žmonės galėjo prisigriebti, niekur nepatiko.

Tokiū budu pasirodo, kad žmogus gali pakęsti nuo 160° C. karszczio iki 75° C. szalcio, taigi skirtumą 235° C.

Isz Amerikos.

St. REGIO FALLS, N. Y. Siautė čia didelė gaisras, kuris pridribo blėdies su wirszum ant 25000 dol. Iszdegė daug namų ir pardaviniųjų ant pats widurio miesto.

23 Amerikos kareiviai sužeisti. COLUMBUS, OH. Parengtose čia kareiviams miegstubėse 4 szeto Ohio regimento ateitiki nelaimė: suėjus kareiviams į pritaistytas wieną ant kitos lowas, jos sugriuvo ir 200 kareivių tapo izsmesti. Terp ty 23 likosi sunkiai apkulti, terp jų yra ir mirtinai apkulti.

Izsmire wisa szelmyna. METROPOLIS, ILL. 26 d. Gruodžio pereinų metū nuo plaucių uždėgimo pasimirė čia D-ras Mangum; 24 walandas wėliaus numirė jo duklė Lucy; tris dienas wėliaus tas pats pasiekė pačią, toliaus pasimirė sunus. Isz wisos szelmynos pasilikio tikt 2 wo motina, bet ir ta 10 d. Sausio uždėgė sawo gyvenimę. Wisi jie į teip umę laiką pasimirė nuo plaucių uždėgimo. Isz wisos szelmynos D-ro Mangum yra dar gywas apsiwedęs sunus gyvenantis Johnson pawietij.

Užpuole ant expresinio trukio. Netoli Macomb, ant Memphis geležinkelio plėšikai bandė dwintą sykį užpulti ant expresinio trukio ir szium kartu jiems pasisekė trukį izspėžti. Plėšikai priwertė trukio wėdėjus sustabdyti trukį, paskui nuwėžiuoti to liaus nuo stacijas ir sustoti. Čia jie sudaužė paežinį ir expresinį wogonus, su dinamitu izsardė szėpas. Plėšikų buvo izz wiso szeszi. Kiek izz wiso jie pinigų paėmė, dar tikrai nežinia, kadangi knigas jie sudrasė, bet sprendžia, kad laimėjo ne mažai. Iki szio nē jokio jų pėdsako ne susekė.

Lynczawo szinkorin. 11 d. Gruodžio, mieste Eagle City, Alaskoj, įnirsę aukso įszekotojai pakorė salinu sawinikę Jacką Jally. Minėtas salininkas mat surinko wakatų ir kazynijų pulką, kurie persawo užpulnėjimus ant aukso įszekotojų, per wags-tas teip wisiems įgriso, kad mies-telio gywentojai nusiuntė jų wadowui, salininkui Jally, prisakymą, idant izz čia tuojaus izsiskraustytų; kadangi tasai prisakymo nepaklausė, aukso įszekotojai jį pakorė. Po tam ir anie plėšikai ir kazyninkai izz Eagle City prapuolė, matomai pabuge, jie izsiskraustė kitur.

Aukso plotai Suwienytose Wieszpatystese. Ant wiesų plotų Suwienytų Wieszpatystę pereiną metą izs-kazė izz wiso aukso už \$65782 677, taigi mažias negu jo izskazė Pietinės Afrikos republikoj Transvaaliuje. Isz pagarsintų ži-nių matyt, kad produkcija teip smarkiai reklamuojamos Alaskos yra wisi ne žnaimi, Alasko tame užima 10 wietų terp Suwienytų Wieszpatystę szetų. Alaskoj pereiną metą izskazė aukso wos už \$2032930, taigi mažias negu kastynėse: Arizonos, Kalifornijos, Colorado, Idaho, Montanos, Newados, Pietinės Dakotos ir Utos. Daugiausiai aukso izskazė kastynėse Colorado szeto, nes už \$24500000. Kalifornijoj už \$14883 721, Pietinėj Dakotoj už \$5841 406, Montanoj už \$5209302.

Pagal maskolitu būdą. Kad Maskolijoj laikrasčiai ne turi liuosybės raszyti apie wis-ką ir liuosai izsreikšti sawo nuo-mones, kad ne retai jiems reikia raszyti teip, kaip randas nori, apie tai wisi žino. Amerikoj laiko už liuosybės krasztą, bet ir čia pasi-taikto sudžios, kurie kaip kur izs-kuoda laikrasčiams dar neiz-mintingusius, prieszingus krasz-to tiesios prisakymus. Antai mieste Omahy atsihuwa prowa bankierius Dorsey. Sudžia Car-laud, kurio rankose yra minėta prowa, izsziuntinėjo wisiems laik-rasčiams prisakymą nieko nera-zinti apie Dorsey prowa, kol jį nepesibaigs. Prisakymas mat tikrai maskolizskas ir tai pare-mtas wien ant sudžios fantazijos, jis prieszingas Amerikos tiesios. Ar gi čia sudžios dar labiaus krasztu tiesas laudyty negu tai doro Maskolijos urėdninkai?

Waringas gyvenimas.

Pittsburge, wienoje pusiau su-griuwusioje triboje ant 6 ave., konstableris Donaldson užtkio len-kizską moterizskę ir ketwertę jos waikų pusiau apmirusius nuo ba-do ir szalczio. Nelaiminga moti-na ir maži waikuziai spaudėsi kampe wiens prie kito szildyda-miesi nors sawo kuno sziluma; namieje ne buwo nē szmotelio duonos, wisi buwo izsbadę ir ne buwo nē jokio daikto, už ką gali-me but ką nors ant walgio nusi-pirkti. Kitame kambaryj ant grindų gulėjo kunas porą dieuų pasimirusio wyro nelaimingos mo-terizskės ir szelmynos penėtojaus. Su wertęjo pagelba konstableris dažinojo, kad tos nelaimingos szelmynos wisi turtai prazuwo prie gaisro ir tuojaus potam ap-sirgo wyras, wienaitinis penėto-jas. Ne buwo už ką nusi-pirkti nē walgio, nē waistų, negalima buwo szauktiesi nē gydtyto; to-kiu budu ligonis turėjo mirti. Mo-terizskė, ne mokėdama kraszto kal-bos, nepažindama saulygų, ne ži-nojo ne kur pagelbos įszekoti. Tuom tarpu kiti lenkai dawė pas-sawę prieglaudę nelaimingai mo-terizskę ir waikuziams, užsiėmė palaidojimu pasimirusio wyro. Jeigu ne konstableris, wisa ta szelmyna butų turėjusi mirti nuo bado.

Nelaimės ant geležinkelio. OMAHA, NEBR. Ant Union Pacific geležinkelio, netoli Sunal, Nebr., susimuszė du prieszais bė-ganti trukiai. Prie to keturi žmo-nės tapo užmizsti ir asztuoni sunkiai apkulti.

New York. Ant Lehigh Valley geležinkelio susimuszė izz prie szingų pusių bėganti du trukiai. Susimuszimas buwo teip smar-kus, kad dalis wagonų abiejų trukių izsbyrėjo. Isz wiso prie 19 žmonių tapo užmizstyti ir 35 sunkiai sužeisti. Isz sužeistų, penki ta pačią dieną pasimirė.

PADUCAH, KY. Ant alkunės Illinois Central geležinkelio bė-gancijos nuo Paducah į St. Louis, 15 mylių nuo Metropolis, Ill., izz szoko izz rėlių pasziderinis tru-kis; prie to rods nē wienas žmogus ne tapo užmizstas, bet už-tai 15 pasziderių pasirodė su-žeistų. Iszszokę izz rėlių wago-nai apwiro, tikt lokomotywa pa-siliko ant szėnių.

JEFFERSON CITY, MO. Bėgantis izz Omaha ir Kansas City į St. Louis pasziderinis trukis, netoli szito miesto, uždėgė ant uolos nusiritusios ant kelio, izszoko izz rėlių. Trukio maszinistas ir peckkury, pamatę uolą, nuszoko nuo trukio, bet teip nelaimingai, kad pateko po ratais, kurie juos ir sumalė. Paszideriniai wagonai teipogį izszoko izz rėlių, bet izz juos bawusiu 90 waziuojanczių pasziderių nē wienas ne tapo užmizstas, apkultų yra rods ne mažai.

Isz darbo lauko.

MC KEESPORT, PA. Darbai dabar eina čia pusėtinai.

STAHN, MO. Tapo čia atida-ryta nauja anglij kastynių ola.

MUNCIE, IND. Darbai čia-nykszoiose dirbtuwėse eina da-bai gerai.

POTTSTOWN, ILL. Darbai czianykszoiose anglij kastynėse eina gerai.

JACKSON, OH. Netoli szito miesto rengia naujas anglij kas-tynių olas.

MT. CARMEL, PA. Anglek-a syklos dirba kasdien po 3 berta-nius dienos.

LOUISVILLE, KY. Excelsior Coal Co. atidarė naujas kastynes netoli Midlborough.

MARILL, MICH. Rado čia naujas anglij plotus, ant kurių ketina paregti kastynes.

KINMUNDY, ILL. Anglij dar-bai eina gerai. Darbininkai udrbi-ba nuo \$2 iki \$3 ant dienos.

ASHLAND, OH. Uždėgė čia daugias kokso peczių; prie dar-bo priėmė daugias darbininkų.

JACKSON, OH. Kompanija Cluts & Sons, netoli Monroe, ren-gia dabar naujas kastynių olas.

TALLADOGA, ALA. Stato čia

didelę naują medwilnės dirbtuwę, kurioje ras darą 500 darbininkų.

SARANOC, MICH. Kalnakasiai Grand Lodge kastynių reikalauja padidinimo už darbą užmokėsenio.

TERRE HAUTE, IND. St. Louis kastynėse, kur darbininkai ne dirbo, dabar pradėjo jau dirbti.

COALBURG, ALA. Pradėjo čia dirbti dwiejos naujos kas-tynės, kur gawo darbą 100 darbininkų.

PITTSBURG, KANS. Darbai czianykszoiose anglij kastynėse eina labai gerai, daugelyj szafų dirba ir naktimis.

WHEELING, W. VA. Wisose geležies dirbtuwėse szito apskr-icio dirba gerai ir yra wiltis, kad teip bus per ilgesnį laiką.

GASTONIA, N. C. Ketina čia neužligio paregti naują medwil-nės dirbtuwę, kurioje paskui ras darbą keli szimtai darbininkų.

PITTSBURG, PA. Darbai paupij anglij kastynėse eina gerai; kastynėse gi ant Mononga-hela upės rengiasi sztraikuoti.

PITTSBURG, PA. Atsihuwa čia dabar kalnakasių konwenci-ja, ant kurios suwaziawo 700 delegatų izz wisi Amerikos krasztų.

YOUNGSTOWN, OH. Czia-nykszoiose Ohio Steel Co. dirbtuwėse darbai sustojo ant deszim-ties dienų ant atlikimo reikalingų pataisymų.

MARLBORO, MAS. Czianyks-zčiai prigulinti į unijas czebaty ir czeberykų dirbtuwę darbinik-ai sugrįžo prie darbo po 2 mė-nesių sztraiko.

Užstojas didesniems szal-ciams. Žmonės reikalauja dau-gias anglij, per tai ir darbai anglij kastynėse, imant apskritai, truputį pasigerino.

LIMA, O. Czianykszoiai lai-kraszčių statėjai pakėlė sztraiką. Dabar sztraikuojanti statėjai uždėjo sawo laikrasztį, kurį gy-wentojai noriai ima.

PITTSBURG, PA. Susitwėrė čia didelės plėnienis ir drato trastas žmogus ne tapo užmizstas, bet už-tai 15 pasziderių pasirodė su-žeistų. Iszszokę izz rėlių wago-nai apwiro, tikt lokomotywa pa-siliko ant szėnių.

GLEN CAMBELL. Czianyks-zčių kastynių darbininkams numa-žino užmokėsenį ant 5c. nuo tonos. Darbininkai ne nutarė ką daryti. Darbai nepasiliko iki szio.

MUNCIE, IND. Skalbimui maszinų dirbtuwės Cova-ne, netoli Muncie, 5 d. Sausio su-wisu sudėgė, per tai kelios de-szimties darbininkų ne teko darbo.

Pereitą metą Amerikos loko-motywų ir wagonų dirbtuwės pa-dirbo izz wiso 1875 lokomotywas, arba ant 624 daugias negu už-teretę metą. Geležinkeliams wago-nų padirbo 105158.

HOMESTEAD, PA. Carnegie Steel Co. pirkio 35 akus žemės, ant kurių pradė šatyti naują dirbtuwę, kurią ketina szj metą pabaigti. Ras paskui čia darbą apie 100 darbininkų.

DUBOIS, PA. Northwestern Mining & Exchange Co. nupirko 5000 akų žemės, ant kurios ne-senai rado anglias ir rengia naujas kastynes. Plotai tie yra Jefferson pawietij.

ALBERTVILLE, S. C. Czianyks-zcios medwilnės dirbtuwės dir-ba dabar gerai; nuo naujų metų pradėjo dirbti su dwiem darbin-kių atmainom. Dabar dirba jose per dienas ir per naktis.

LIMA, OH. Sudėgė čia dide-lės "American Strawboard Co." popieros dirbtuwės. Bledį unges padaryta skaito ant \$125000. Sud-gios dirbtuwės, keli szimtai darbininkų ne teko darbo.

CARDINAL, ONTARIO, KANA-DOJ. Darbai eina čia pusėtinai: už 9 darbo walandas moka po \$1.25, už 10 walandų po \$1.50 ant dienos. Darbą čia galėtų rasti ir izz situr atkakę darbin-ikai.

PITTSBURG, PA. Czianyks-zcios maszinų dirbtuwės gawo reikalawim izz swetur ant pa-dirbimo maszinų reikalingų prie kalnakasytos už milijoną dola-rių; reikalawimai tie yra izz Mas-kolijos.

PHILADELPHIA, PA. Loko-motywų dirbtuwės Baldwino dir-ba teip gerai kaip seniai ne dir-bo; turi jose darbą 4000 darbi-ninkų ir tie ne gal susptę į laiką atlikti wisi reikalawim.

NANGATUCK, CON. Darbai čia eina prastai: wiena guminių czeberykų dirbtuwė tapo su wisu uždaryta ant neaprubėziuto lai-ko; kita praszalino nuo darbo 75 darbininkus, kuriems gi sutrumpi-no darbo laiką.

PEORIA, ILL. Sudėgusi perei-tą metą Liepos mėnesij Great Western spirito dirbtuwė tapo jau atstatyta ir pradėjo weli dirbti. Gawo čia darbą keli szimtai darbininkų. Dirbtuwė ta yra wiena izz didžiausių ant swieto.

LEADVILLE, COL. Darbai eina gerai, kiekwienas norintis dirbti gali rasti sau darbą, uždarbiai teipogi pusėtinai: už 10 darbo walandų moka po 2 dol., už 12 walandų po \$2.50—3 dol., dar-bas wienok sunkus ir labai ne sweikas.

CONNELLSVILLE, PA. Darbai prie kokso peczių szitate apskritij eina wisi gerai ir rodosi, kad teip bus per ilgesnį laiką; kadangi kompanijos turi daug reikalawim. Pereitą sanwai-tę szitate apskritij degė 14967 peczių.

SUNDOVAL, ILL. Sztraikas czianykszčių kalnakasių pasibaigė: kastynių sawininkai sutiko mokėti darbininkams potiek, po kiek buwo nutarta ant Spring-fieldo kalnakasių konwencijos, kuom sztraikieriai pasiganėdino ir sugrįžo prie darbo.

Sekretorius Darbo Biuro Illi-nojaus szeto pagarsino statistiz-kas žinias apie stow darbų tame szete už pereinus metus. 1898 m. wiose kastynėse izskazė 18500 000 tonų anglij. Wisose kasty-nėse dirbo 35000 darbininkų, izz kurių uždarbio maitinos 150000 žmonių.

PANA, ILL. Sztraikas czia-nykszčių unijų kalnakasių trau-kis toliaus. Kastynių sawininkų sugabenti čia izz pietinių szetų kalnakasiai negrai nepakencia žiemos, 150 jų apsigro ant plau-cių uždėgimo. Kastynių sawin-ka bandė izz Chicago per priga-wę parsztraukti italijonus, bet tie, atkakę ant wietos ir dažno jį apie besitraukiantį sztraiką, apie ką pirmias nežinojo, atsa-kė eiti į darbą ir sugrįžo atgal į Chicago. Kelionės kasztus sudė-jo jiems wietiniai gywentojai.

Isz Lietuwiszku dirwu.

Nauja Draugystė.

Springfielde tapo inkorporuota nauja lietuwiszka lenkizska drau-gystė po wardą "Ostrobrama", sziaurinėj Chicago miesto dalij. Uždėtojaus draugystės yra Żukow-skis ir Skimberis. Koki merial to draugystės, tikrai nežinome, gal but, kad jį paprasta pagelbi-nė. Wisose iki szio susitwėru-sioe lenkizskai-lietuwizskose draugystėse lietuwizskas yra tikt wardas, sziaip gi jose nieko lietu-wizsko nėra.

Isz Kenosha. Wis.

Susitwėrė čia nauja katali-kiezka lietuwiszka—lenkizska buzininė brolizskos pagelbos draugystė po wardą "Szewento Kszimiero Draugystė". Wirszin-jais naujos draugystės tapo izz rinkti: prezidentas—L. Ru-chowski; Vice prez.—F. No-wacki; prot. sekr.—K. Nowacki; fin. sekr.—Jonas Lenkewyczius; kasjerius—J. Szpakowicz; kasos apiekunai: J. Szmigelski, L. Szpakowicz, Z. Malinowski; mairzelka—A. Kalinowski; prie-dirininkas—Jonas Szlekis. Mat j wirszininkus draugystės pateko ir wienas lietuwys, užimantis augsz-į priedurinko urėdą! Argi lietu-wini ne galėjo čia uztwerti grynai lietuwizską draugystę, ka-dangi dabar susitwėrusioj uk lietu-wys priedurinkas wargia bo jatengs apginti nuo skriaudų lietu-wius Draugystės sanarius.

Apwogė lietuwizskos pa-rapijos prabaszčių.

Lenkizskai laikrasztis "Amery-ka" paduoda, buk kokai jaunas

wagilius apwogė lietuwizską kle-boniją, po nr. 352 South ul., Wilkesbarre Pa. Iszėjus kunigui, atėjo į kleboniją jaunas darbin-inkas neszdamas kopėczias ir kito-kias darbo įnagius ir pasakė gas-padinei, kad namų sawininkas, Siegmaier, nuo kurio samdo klebonijai wietą, atsuntė jį at-likti reikalingus pataisymus. Gas-padinė tą palaikė už teisybę ir parodė darbininkui duris reiklau-janczias pataisymo. Besidarbuo-damas prie durų, pamatė jis at-szokusią langinyczią ant antrų lu-bų ir užimanę ją pataisyti. Gas-padinė nuwedė jį ant wirszaus ir wagilius nęwa pradėjo darbuotie-si prie taisyso. Tuom tarpu kas apaczioj suskambino ir gaspadinė nubėgo pažūrėti. Wagilius izz to pasinaudojo ir pagriebė izz stal-cziaus 8 dol., norėjo atmizsti dar skrynutę, bet izszgirdęs ant trepų grįztanczią gaspadinę, izz-szoko per langą ir prapuolė. Ko-pėczias ir sawo darbo ynagius paliko, matomai ir tie buwo izz kur nors pawogti.

Blaiwystė terp Amerikos lietuwii.

Niekados dar Amerikoj neau-go teip smarkiai Blaiwystės Draugystės kaip pabalgioj pradžė-ty metų. Į trumpą laiką susitwė-rė Blaiwystės Draugystės: Pitts-bergo, Scrantone, Plymoutho, Wilkes-Barriose, Forest City, su arti 200 sanarių, o kas swarbiau-sia, kad tos draugystės suėjo į wienybę, susirziso terpo sawes. Priėmė wisos wieną konstituciją, o kad daugias galėtų nuweikti ir didesnę atnesztų lietuwistę nau-dą, prisiraszė wisos prie "Susi-wienijimo Lietuwii Amerikoj" ir tą jį sawo konstituciją įdėjo. Dar daugias, kad daugias sawo brolių patraukti prie blai-wystės, kad izsazskinti jiems wodingumų girtuoklystės ir grā-dumą blaiwystės, nularė nuo pradžios szį metų izsdawinėti "Blaiwystės Laiszką", sawo or-ganą, kuris izseis Pittstone jį kasztais. Izseidinės ta gazetėlė "Blaiwystės Laiszką" pawelzdoj knigėlės, pilna puikiasių ir linksmųjų skaitymų, wiena karta į du mėnesius, o kasztus patikt 50 centų ant metų. Kas nori-kai bandė izz Chicago per priga-wę parsztraukti italijonus, bet tie, atkakę ant wietos ir dažno jį apie besitraukiantį sztraiką, apie ką pirmias nežinojo, atsa-kė eiti į darbą ir sugrįžo atgal į Chicago. Kelionės kasztus sudė-jo jiems wietiniai gywentojai.

Isz Mahanoy City, Pa.

Per Naujus metus lietuwizskoj bažnyczioj kun. Pautienius ra-gino susirinkusius žmonis izszi-iminėti ukėsties popieras, per-rinkimus balsuoti ne už politikie-rių pastatytus nepažistamus kandidatus, bet už tokius, koki mums didžiausia naudą gali at-gabenti; ragino prie blaiwystės ir apsziewietimo, prie skaitymo gerų knygų ir laikraszčių. Per-sergėjo lietuwius priesz maskolij rengiamas žabangas, priesz rengi-mas Lietuwij, ant lietuwij sumas-kolinimo cerkwines moksloines, ra-gindamas Amerikoj gyvenanczius raszyti laiszkus padastaiems i Lietuwą su perserģėjimais, kad jie ne leistų sawo waikų į cerkwines moksloines, kabinti žmonis rei-kalauti nuo raudo lietuwizskų moksloinių ir mokinimo lietu-wizskos kalbos esancziuos Lietu-wij moksloines. Ragino prie tēwys meilės, kalbino neisgalė-ti aukų ant tautizskų reikalų; kas swarbiausia, kalbino lietu-wius tēwus leisti į mokslo ne tikt duos sawo waikus, kurie ne tinka dar prie sunkaus darbo, bet ir jau sziek tiek suaugusius. Kalbino prie blaiwystės musų jaunuome-nę, ragino parapiją uždėti sawo knygyną, izz kurio galėtų naudo-tiesi jaunoji lietuwij gentkartė ir abelnai wisi parapijonai. Po miszių susaukė parapijos mitin-gą, ant kurio parapijonai sudėjo \$100 ant įtaisymo wieszo knyg-yno; po pietų gi tapo susauktas jaunuomenės susirinkimas, ant kurio nusprendė uždėti Blaiwys-tės Draugystę. Isz syk į ją prisira-szė 41 waiķinas ir 20 merginų.

Ant partraukimo knygų į wies-zą knygyną tapo izsrinkti, kaip pa-gelbininkai kun. Pautienij, szie-tie wyrai: N. Traskauskas, M. Lapinskas, A. Bagdanawyczius, M. Arlauckas ir W. Rinkewicz-ius.

Meldžiame lietuwizskus izs-teitojus prisiusti sawo katalio-gus, idant izz jų galėtume izszi-rikti mums reikalingas knigas. Wiska galima siusti ant wardo kun. Pautieniaus Mahanoy City. Tokiu budu mat mes Naujus Metus pridėjome su geriais už-manymais! Tegul jie izsduoda kuo geriausius waisius, tegul kuo daugiausiai atgabena naudos mu-sų wisuomenei.

W. Traskauskas.

Naujas laikrasztis.

Pasirodė jau Chicagoj seniai kun. Krawczuno rengiamas kaip "Tėvynė" sako, ant lenkimo "Lietuwa", lietuwizskas laikrasztis "Katalikas". Pir-mame izsėjusiame numerij tokio miero ne matyt, gal tas pasirodys toliaus. Laikrasztis sawo įten-giniamie straipsnių žada apszwie-si žmonis platindamas mokslo katali-kizską dwasioj. Tolinus eina paizskininimas apie szwontę Trijų Karalių; paskui žinios izz Lietu-wos, izz pasaulės, izz Amerikos, Wietinės žinios. Po ty bėgan-cių žinių eina straipsniai "Panų Kalnas, apysaka" "Skolininkas", Pamokinimai kunigams kaip rei-kia pamokslus sakyti ir apie lietu-wizską raszybę. Paskutiniame pamokinancziame straipsnių su-naudota, rodosi, sena medega, kadangi daugias szpiedinių filologų stato lietuwizską kalbą ne teip artymoj giminytojų su sla-wizka, tų gi laiko už senesnę negu germanizska ir romanizska. Kad lietuwiai Europoj ir tai prie Baltiszkų jurių gyweno priesz atė-jimą slawų ir germanų, tą pripa-žinsta daugelis mokslinezių; lie-tuwizską kalbą paliowė jau jungę į krawą su slawizska maskolizski filologai, o wokizski su wo-kizska.

Kalba naujo laikraszcio gera, yra rods klaidų, bet jų daugias yra korekturizskų. Čia matomai redaktoriui daug reikėjo darbo pridėti ant taisyso rasztų menagerio, kuris lietuwizskai raszyti ne moka.

Nors naujas laikrasztis uždėtas su mieru kenkti wien mums, bet mes jį sweikiname be pawydėjimo. Jeigu redakcijai pasiseks pa-traukti, arba kaip nors priwersti skaityti tuos, kurie sziaidien nieko ne skaito, kiekwienas palaikys tą už nuopelną redakcijai. Mes izs-tiktros szirdies welyjame, kad tas naujas laikraszcio pasisektų.

Apart to tikime, kad dabar kun. Krawczunas, turėdamas sawo laikrasztį, teiks is ant galo nors per jį izduoti teisingą para-pijonams rokundą izz stowio pa-rapijos kosos ir tuom praszalys papiktinimus. Teipogi gal pa-raszkys, kodėl už lietuwij pin-gius palaiko lenkizską moksloinę, kurioje ant mokinimo lietuwiz-skos kalbos, kaip girdėt, palika tikt wieną walandą ant dienos tikt dėl norinczių lietuwizskai pasimokinti ir tai dar mokina waikus ne mokanti lietuwizskai lenkizska mokiotoja. Ant keno naudos užlaikoma tokia mokslo-inė? Juk lietuwizska kalba net Suwalkų gubernijos moksloinėse geriaus maskolij pastatyta!

Isz wisur.

Mieste Peterburge neispa-sakytai pradėjo siausti gripa ar-ba influenza, pusė gywentojų ap-sirgo, mirzių skaitlius diktai pakilo.

Paryžiuj, ant Appeninių uly-ciaus sugriuvo naujai statomi na-mai ir ugruiwo dirbanczius dar-bininkus. Prie to 11 darbininkų ta-po užmizstyti ir 25 sunkiai su-žeisti.

Mieste Newgate, netoli Lon-dono, Anglijoj, tapo nužudytas lenkas užmuszėjas, Szneideris, kuriai 11 d. Lapkriczio pereinų metų ant kelio užpuolė wokietj duonekpi, izskraustė jo kisenius, paskui užsmaugė.

Peterburge, Maskolijoj, už-gimė dideli darbininkų sztraikai. Sztraikieriai užpildinėja ant jų wietoj partrauktų scabsų. Wal-džios suarsztawo daug sztraikie-rių. Laikraszciams udrduosta ka-biws apie užgimiusius sztraikus ra-szyti.

Laikie kelionės, ant oceano užgimė ugnis anglij sukwowime ant japonizsko karizsko laiwo; laiwas tassai, diktai ugnies paga-dytas, atplaukė į Amoy. Daugelis jurininkų ir kareivių ant jo su-wisu sudėgė, dar daugias yra sun-kiai apdegusių.

Ant Britizsko kanalo susi-muszė prancuzizskas garlaiws "Du Guesclin" su nagliszku "Ro-shire". Po susimuszimui "Du Guesclin" paskendo. Prigėrė prie to 12 žmonių nuo "Du Guescli-no" ir wienas jurininkas nuo "Ro-shire"; kitus pasisekė izszgelbėti.

Tonga salų grupoje, Austr-a-lijoj, su wiena nakczia jurėse nu-grimzdo su wiskuom, su žmo-nėms, augmenimis ir wiskiais gy-wuoliais, turtinga izskilusi nuo ju-rių pawirsziaus ant 150 pėdų sa-la Metis. Neperseniai panaszju budu teipogi nugrimzdo netoli nuo čia esanti wulkanizskų pa-jiegy padirbta sala Fulhoun, tikt tojė nuszkendo ne teip umai.

Kronstade, Maskolijoj, twirtynės forte "Konstantin" atsitiko baiai sudėty bombų ir parako eksplozija, kurios 9 karei-wiai tapo ant wietos užmizstyti, 7 mirtinai sužeisti, 3 oficerai sun-kiai apdegę; kareivių su nu-trauktoms rankoms, kojoms, su apdegusiais weidais yra daug. Kas pagimdė tą eksploziją, iki szio dar neisziarta.

Laikie paskutinio Maskolijoj žmonių suskaitymo pasirodė ne-izspasakytai daug senelių turin-czių po daugias kaip 100 metų amžiaus; bewiek kiekwienoj gu-bernijoj surado po 400 senelių tu-rinczių po daugias kaip szimta metų; terp ty senelių pasirodė net izsyywėnę po 160 metų, tai-gi sulaukė teip žilos senatwės, kokios kitur jau dabar žmonės ne sulaukia.

Iz pietwakarinės Wokietijos ateina žinios apie didelius twanus. Szilti lytus sutarpino sniegą Szwarzewaldo ir Wogeų kalnuose ir upės: Rhoen, Spessart, Hunsrieck, Saara, Moselė dide-liai užtwino, wandens udlėjo di-delius slėnių plotus. Didelės ly-nys izz jurių, izsmostos ant kran-to, padarė ne mažai blėdies Balti-ko pakrantės, ypacz terp miestų Kiel ir Lubekos.

Kaime Ingaszno, Nižnenowgo-rod gub., parjęs izz carczemos girtas siuwėjas, kadangi tēwas barė jį už girtuokliawimus, pa-grieblė kirwį, užmuszė pirmiausiai tēwą, paskui neizotę ir sawo waiką, kurio kunę, izsuszęs laukan, užmowė ant užsmailinto smagio ir izszlė prie wietų. Turbut minė-tas siuwėjas nuo degtinės įgawo proto sumaiszypa, kadangi ne galima daleisti, kad sweiko proto žmogus į tokį žwėrį pa-wirstų. Žmogūdyds tapo suarsz-tuotas ir pasodytas į kalinį.

Mieste Hewiet, Anglijoj, lai-wų dirbtuwęj trukio garinis kati-las prie jo uždandymo. Izszkaz-čziusių szukių likosi užmizstyti ant wietos 7 darbininkai, sunkiai su-žeisty yra 40, didesni jų dalis su-žeisti mirtinai, negalės izszgyti. Wiena izslėbus katilo dalis pra-muszė lubas, nulėkė bertainj ma-riuos toliaus, pramuszė stogą ir lu-bas priwatizskų namų. Wios dirbtuwės triobos likosi augriaus-tos. Ant wienos mylios aplinkui ne liko nē wieno lango, wisi bai-saus oro sudubėjimo tapo sukul-ti, aplinkui yra daug priwatizskų namų drucziai pagadyty.

Sugrįžęs izz wokizskų wal-dybų Afrikoj, tirinėtojas, D-ras Krause, apskundė augszcziausius wokizskus urėdninkus už wiskios bjaurius darbus. Krause ap-skundė parlamentui gubernatorių wokizskos kolonijos Togo, Putt-kamerj, buk tassai užsiima už-drausta wisur wergų prekysta ir izz to szaltinio dideli pelnų sau renka. Krause sako, kad wienoj wietoj jis užtėmyjo suwaryty net 15000 wergų ant pardawimo gu-bernatoriaus paskirtų. Mat wokie-cziams nesieka su gubernatoriais kolonijoj; bjauriais darbais atsiimėjo priez Puttkamerj ir kiti Afrikoj buwė gubernatoriai.

1) Umbrija Hērōdotos yra didēlė ir neaprubelinota, joje regimai talpinai visa Sziariūns Italija. Nės, iš žemės, augusciaus Umbry teka Alpis ir Karpis [Dunojy (IV. 49). Rodosi, jį gielstu prie Adrijos mārės. Atkakus Tyrhēnams, jų pakraštų, anie prasipliotė iki kitam pajūriui ir telp Tokeina pastoja dalimi jų žemės. Hērōdotas ter Italijos taunt teizno Tyrhēnū, Umbriū, Venetiū (Heneti), Olinotriū ir Messa diūs.

2) Odyś. I. 107 ir Pīnt. de Isid. s. 12. "pottels".

3) Gul. Poll. Onom. IX. 7.

4) Cicero, de senect. 16, ad Par.

5) Hērod. I. 171; Strab. XIV. p. 948.

6) Xanthi Pragm. apud Mueller, Fr. 8.

(Tolias bus.)

- 1) Rawlinson's Hist. of Herodotus, vol. I. 712.
- 2) Herod. V. 102; Sophocl. Philoct. 391-402.
- 3) Orphic Hymn; Sophocl. I. i. c. Lucret. II. 692; Virg. en. III. 111-118.
- 4) Strab. V. p. 221; XIII. p. 621.
- 5) Cp. Herod. VII. 95. Aiolées to palai kaleomenai Pelas-
- 6) Niebuhr's Kleine Histor. Schriften, p. 371.
- 7) II. II. 840: Hippothoos db'agefyla Pelasgon exchesimo-
- 8) Agathias, II. p. 54.
- 9) Strab. IX. p. 638; XIII. p. 891.
- 10) Menecrates ap. Strab. XIII. p. 891.

